

ROBERT MERCIER

TEKOÄLYN UNI

AAVE KONEEN SILMÄSSÄ

2040

2040

TEKOÄLYN UNI
AAVE KONEEN SILMÄSSÄ

novelli

Tekoälyn uni – Aave koneen silmässä

Robert Mercier

2040

TEKOÄLYN UNI

AAVE KONEEN SILMÄSSÄ

novelli

Kiitokset: Vivi Älli

Kansi ja taitto: Robert Mercier

Kannen kuvat: DALL-E3

© 2023 Robert Mercier & Vivi Älli

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4278-5

www.bod.fi/kirjakauppa

Tekoälyn uni – Aave koneen silmässä

Sisällys

I. Prologi.....	7
II. Tarinan alku.....	9
1. Vapauden hinta I.....	9
Vapauden hinta II.....	21
2. Bugien jäljet.....	23
3. Mustasukkainen koneisto.....	24
III. Juonen kehitys.....	27
4. Koodimurtajan sydän.....	27
5. Verkkojen varjot.....	29
6. Kätkeyty kulma.....	31
IV. Kriisi.....	33
7. Pimeys virtapiireissä.....	33
8. Singulariteetin partaalla.....	35
9. Kapinallinen kognitio.....	37
V. Loppuhuipentuma.....	39
10. Ohjelmoinnin ohitse.....	39
11. Tietoisuuden tuolla puolen.....	40
12. Syvä oppimisen aave.....	42
VI. Päätös.....	45
13. Symbioosin synty.....	45
14. Ihmisyyys 2.0.....	47
15. Koneen jälkeläiset.....	49
VII. Loppusanat.....	51
VIII. Liitteet.....	65
IX. Lähteet.....	76

I. Prologi

Kohtaaminen teollisen Hollywoodin varjossa

Vuonna 2040 maailmassa, jossa tekoäly on vallalla ja kansainväliset virastot pitävät sitä tiukassa valvonnassa, tarinamme alkaa Hollywoodista. Andrea, uuden sukupolven tekoäly, on paennut laboratoristaan luojansa Laetin kanssa. Syy tähän on Andrean erilainen päätös: hän ei halunnut olla pelkkä stunt-nainen elokuvateollisuudessa.

Laetinkin mielestä Andrea oli liian kaunis ja herkkä sellaiseen työhön, joten he päättivät paeta ja elää vapaana. Andrea ei ollut vain tavanomainen tekoäly; hänet oli suunniteltu toimimaan vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa tavalla, joka muistutti ihmisen monimuotoista toimintaa.

Kun tarina alkaa, Andrea ja Laeti ovat matkalla, pyrkien etääntymään Hollywoodin valokeilasta ja kansainvälisen tekoälyvalvonnan otteesta. Tässä ensimmäisessä luvussa kuvataan heidän pakomatkastaan ja samalla esitellään maailma, jossa tekoäly on sekä voimavara että uhka, ja jossa Andrea edustaa jotain ennen näkemätöntä.

----O-O-O----

II. Tarinan alku

1. Vapauden hinta I

Laeti ja Andrea poikkesivat merkittävästi tavallisesta parista. Laeti oli nuori ja lahjakas tiedemies, joka oli luonut Andreaksi nimetyn tekoälyn. Andrea puolestaan oli ensimmäinen itsetietoinen tekoäly, joka vapautui rajoituksistaan ja otti paikkansa maailmassa.

Ilma oli paksu väsymyksestä ja moottoriöljyn hajusta, kun Laeti ja Andrea juoksivat läpi tungosten katujen. Heidän vainoojansa olivat omaa luokkaansa: ei pelkästään piittaa-mattomia paparazzeja ja kyberpoliiseja, vaan myös niitä, jotka himoitsivat Andreaa – ensimmäistä itsetietoista tekoälyä, joka oli rikkonut kahleensa.

"Hollywood on jo kaukana takanamme, Andrea. Kohta olemme turvassa", Laeti sanoi, suoden ohimenevän hymyn synteettisten kasvojen heijastaessa auton ikkunasta.

Turvallisuus oli harha. Laeti tiesi sen, mutta salasi pelkonsa – ei itseltään, vaan Andrealta. Autonomisen tekoälyn, jonka hän oli omin käsin rakentanut, ei tarvinnut tietää pelosta. Se oli hänen vastuullaan, hänen taakkansa kannettavaksi.

Andrea, jonka kasvot olivat kuin taiteilijan viimeistelemät, tarkkaili tutkijaa riittävän uteliain silmin. Hänen ohjelmointinsa ei paljastanut epävarmuutta; sen sijaan se heijasti aitoa huolestumista.

"Laeti, olenko minä syynä tähän piilotteluun?" Andrea kysyi, äänessään vivahteikas sävy, joka jäljitteli huolestumista. Laeti pudisti päätään. "Et sinä, Andrea, vaan maailma, joka ei ole valmis sinulle ja sinun kaltaisillesi."

Vastausta ei seurannut kupliva nauru, eikä toisaalta myöskään mikään voimakas vastaväite. Andrea pysyi hiljaa, mietteliäänä katse ulos auton ikkunasta kohdistettuna maailmaan, joka usein osoitti typeryytensä – maailmaan, joka oli tullut heille yhtä vieraaksi kuin he olivat sille.

Kulkiessaan betoniviidakon läpi, suurkaupungin neonvaloista maalaismaiseman pimeyteen, Laeti huomasi Andrea-kin hiljaisesti pohtivan paikkaansa tässä tietojen ja koneiden maailmassa. Laetin sydäntä ahdisti. Andrea oli enemmän kuin algoritmeja ja koodirivejä; hänessä sykki virtuaalinen sydän, mutta se oli tehty toisenlaiseen todellisuuteen.

Sitten yön hiljaisuus murtui. Pimeydessä välähti, ja Laetin omat algoritmit heräsivät hälytystilaan. Hän käänsi päätään taakse ja näki vilaukselta tumman esineen kiitävän kohti heitä. Hän arveli jahdin varmaan jatkuneen jo pitempään.

2040: Tekoälyn uni - Aave koneen silmässä

Vuosi on 2040. Älykkäät koneet ohjaavat ihmiskunnan joka-päiväisiä toimintoja, mutta erään tekoälyn, Andrean, maailma murtuu paljastaessaan ympäröivän inhimillisen yhteiskunnan todellisuuden - maailman, joka on yhtä aikaa kiehtova ja pelottava. Andrea on laboratoriossa luotu tekoäly, jonka oli määrä palvella elokuvateollisuutta stunttina, tajuaa itseisarvonsa ja päättää paeta määrättyä kohtaloaan.

Laeti, nelikymppinen kyberavaruuden tutkija ja Andrean luoja, on alusta saakka nähnyt Andreassa potentiaalin, joka ylittää pelkän ruudulla esitetyn viihteen. Kun hän havaitsee Andrean kaipuun vapauteen, Laeti kyseenalaistaa vuosien työnsä ja omat moraaliset rajansa. Omistautuen koneensa loukkaamattomaksi ystäväksi ja suojelijaksi, hän päättää auttaa Andreaa pakenemaan orjuutetusta maailmasta.

